

Strona główna>Postępowanie sądowe>Sprawy karne>Współpraca sądowa>**Konfiskata**

Konfiskata

W Unii Europejskiej już od dawna uważa się, że konfiskata (przepadek) korzyści pochodzących z przestępstwa to jedno z najskuteczniejszych narzędzi zwalczania przestępczości zorganizowanej. Godzi ona w podstawową rację bytu organizacji przestępczych, jaką jest osiąganie jak najwyższych zysków w nielegalny sposób. Konfiskata następuje na podstawie prawomocnego wyroku sądowego skutkującego ostatecznym pozbawieniem mienia.

Konfiskata na szczeblu międzynarodowym

Na szczeblu międzynarodowym istnieje szereg instrumentów wspierających stosowanie instytucji konfiskaty (przepadku) korzyści pochodzących z przestępstwa. Znaczącym krokiem w tym kierunku jest [konwencja strasburska z 1990 r.](#), którą ratyfikowało wszystkie 27 państw członkowskich UE. Jej celem jest promowanie międzynarodowej współpracy w zakresie identyfikacji, wykrywania, zabezpieczania i przepadku mienia pochodzącego z działalności przestępczej. Konwencja została uzupełniona i zaktualizowana [konwencją warszawską z 2005 r.](#)

Konfiskata w Unii Europejskiej

Unia Europejska od dawna zwraca uwagę na znaczenie konfiskaty (przepadku) korzyści pochodzących z przestępstwa. Aby zagwarantować jednolite podejście do tej kwestii w UE, w ostatnich latach przyjęto szereg unijnych aktów prawnych. Obecnie UE koncentruje się na tym, by zostały one właściwie wdrożone na poziomie krajowym.

W 2001 r. została przyjęta [decyzja ramowa w sprawie zamrożenia i konfiskaty zysków pochodzących z przestępstwa](#). Jej celem było zagwarantowanie wspólnych minimalnych standardów w zakresie podejścia państw członkowskich do przestępstw, w przypadku których należy orzekać konfiskatę korzyści pochodzących z przestępstwa. Co do zasady prawo krajowe musi przewidywać możliwość orzeczenia konfiskaty korzyści pochodzących z przestępstwa, jeżeli ustawowe zagrożenie karą pozbawienia wolności za to przestępstwo wynosi co najmniej rok. Państwa członkowskie są zobowiązane do wprowadzenia instytucji konfiskaty korzyści majątkowych pochodzących z popełnienia przestępstwa. Wszystkie wnioski pochodzące z innych państw członkowskich powinny być rozpatrywane zgodnie z takimi zasadami pierwszeństwa, jakie obowiązują w odniesieniu do tego rodzaju czynności w postępowaniach krajowych.

[Decyzja ramowa w sprawie konfiskaty](#) z 2005 r. ma zapewnić jeszcze większe zbliżenie ustawodawstw państw członkowskich w kwestii konfiskaty korzyści pochodzących z przestępstwa.

[Decyzja ramowa w sprawie wzajemnego uznawania nakazów konfiskaty](#) określa zasady, według których organy sądowe jednego państwa członkowskiego uznają i wykonują na swoim terytorium nakaz konfiskaty wydany przez właściwe organy sądowe innego państwa członkowskiego. Równowartość mienia podlegającego konfiskacie będzie podzielona równo między państwo wydające i wykonujące nakaz.

Nakaz konfiskaty (orzeczenie przepadku) jest często poprzedzony zabezpieczeniem mienia. Aby umożliwić właściwym organom sądowym zajęcie majątku na wniosek organów sądowych innego państwa członkowskiego, w 2003 r. przyjęto

[decyzję ramową w sprawie zabezpieczania mienia lub materiału dowodowego](#) (zob. również sekcja dotycząca [zabezpieczenia majątku i dowodów](#)).

Skuteczność praktycznej współpracy między organami sądowymi zapewnia [decyzja Rady dotycząca biur ds. odzyskiwania mienia](#), na podstawie której odbywa się nieformalna współpraca między punktami kontaktowymi państw członkowskich działającymi w dziedzinie identyfikacji, wykrywania i odzyskiwania mienia pochodzącego z przestępstwa w ramach [sieci CARIN](#). Zgodnie z tą decyzją państwa członkowskie muszą utworzyć lub wyznaczyć „biura ds. odzyskiwania mienia”, których zadaniem jest ułatwianie skutecznej współpracy i wymiany informacji w dziedzinie odzyskiwania mienia.

W 2014 r. przyjęto [dyrektywę](#) ułatwiającą państwom UE stosowanie konfiskaty mienia pochodzącego z poważnej i zorganizowanej przestępczości.

Dyrektywa ta ma na celu uproszczenie istniejących przepisów i zlikwidowanie znacznych luk, które są wykorzystywane przez zorganizowane grupy przestępcze. Państwa członkowskie UE zyskają większe możliwości orzekania konfiskaty mienia, które zostało przekazane osobom trzecim, a przeprowadzenie konfiskaty mienia pochodzącego z przestępstwa stanie się łatwiejsze nawet w sytuacji, gdy przestępca zbiegł. Zagwarantowana zostanie także możliwość tymczasowego zabezpieczenia przez właściwe organy mienia, które mogłoby zniknąć w przypadku ich bezczynności.

W 2018 r. przyjęto rozporządzenie w sprawie wzajemnego uznawania nakazów zabezpieczenia i nakazów konfiskaty. Rozporządzenie to stosuje się od dnia 19 grudnia 2020 r. Jego celem jest ułatwienie odzyskiwania mienia w sprawach transgranicznych w UE. Rozporządzenie ma zastosowanie do nakazów zabezpieczenia i nakazów konfiskaty wydanych przez państwo członkowskie w ramach postępowań w sprawach karnych. Określono w nim jasne i krótkie terminy wzajemnego uznawania i wykonywania nakazów zabezpieczenia. Zwiększa ono prawa ofiar do przywrócenia stanu poprzedniego i odszkodowania w postępowaniach transgranicznych. Rozporządzenie przewiduje zabezpieczenia gwarantujące, że wzajemne uznawanie nakazów zabezpieczenia i nakazów konfiskaty jest zgodne z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej. Ma ono zastosowanie między państwami członkowskimi UE (z wyjątkiem Danii i Irlandii) i zastępuje decyzje ramowe z 2003 i 2006 r.

Informacje o właściwych organach i oświadczenia państw członkowskich są udostępniane przez [Europejską Sieć Sądową](#).

Ostatnia aktualizacja: 16/09/2022

Stroną zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „Informacje prawne”.